

Beslutningsforslag nr. B 119

Folketinget 2015-16

Fremsat den 31. marts 2016 af Lisbeth Bech Poulsen (SF), Jonas Dahl (SF) og Pia Olsen Dyhr (SF)

Forslag til folketingsbeslutning

om styrkelsen af og viden om tilsyn med naturbeskyttelsesloven, planloven m.v.

Folketinget pålægger regeringen at styrke tilsynet med håndhævelsen af naturbeskyttelsesloven og planloven samt andre love, der har naturbeskyttelse som formål, herunder naturgenopretning og beskyttelse af det åbne land og bæredygtig udnyttelse af Danmarks naturgrundlag.

Derudover pålægges regeringen at skabe et forbedret videngrundlag om den kommunale forvaltning af konkrete afgørelser og om udførelsen af det generelle tilsyn med landets naturbeskyttelsesområder (§ 3-områderne), fredede områder, bygge- og beskyttelseslinjer og landzonen.

Et forbedret videngrundlag er tillige en nødvendig forudsætning for kommende ændringer i det retsgrundlag, der har naturbeskyttelse m.m. som formål.

Forbedringen af videngrundlaget skal ske ud fra følgende retningslinjer:

1. Der tilvejebringes tilbagemeldingspligt til Natur- og Miljøklagenævnet ved håndhævelse af kommunale afgørelser i sager efter planloven, naturbeskyttelsesloven

og andre love, efter hvilke nævnet er ankeinstans. Denne tilbagemeldingspligt gælder, i det omfang nævnets afgørelse ikke helt eller delvis giver kommunen medhold. Såfremt nævnet konstaterer, at en afgørelse ikke håndhæves i overensstemmelse med nævnets afgørelse, underretter nævnet ressortministeren.

2. Der udarbejdes årlige tilsynsredegørelser fra kommunerne til ressortministeren med henblik på at tilvejebringe et forbedret videngrundlag om den kommunale forvaltning af tilsynet med naturbeskyttelsesområder (§ 3-områder, områder med bygge- og beskyttelseslinjer og fredede områder) og administration af landzonebestemmelserne i planloven. Ministeren registrerer på grundlag heraf og på grundlag af oplysninger efter punkt 1 praksis i kommunerne og vejleder kommunerne om forståelsen af lovgivningen.
3. Beslutningsforslaget omfatter ikke Natura 2000-områderne, da overvågningen af disse sker gennem det såkaldte NOVANA-program.

Bemærkninger til forslaget

Det fremgår af flere svar fra tidligere miljøminister Kirsten Brosbøl og tidligere indenrigs- og økonomiminister Morten Østergaard, at ministrenes tilsyn med kommunernes efterlevelse af konkrete afgørelser fra Natur- og Miljøklagenævnet og med kommunernes generelle tilsyn med tilstanden i de såkaldte § 3-områder, områder omfattet af bygge- og beskyttelseslinjer og fredede områder ikke er egnet til at skabe noget overblik over håndhævelsen af de regler, der bl.a. har som formål at beskytte naturen (folketingsåret 2014-15, 1. samling, Miljøudvalget, alm. del, svar på spm. 289, 290, 347 og 348).

I det følgende er bemærkningerne til forslagets tre retningslinjer.

Ad 1. Håndhævelse af afgørelser fra Natur- og Miljøklagenævnet

Det er Statsforvaltningen, der er myndighed med hensyn til klager over kommunernes manglende håndhævelse af afgørelser fra Natur- og Miljøklagenævnet. Denne myndighed udøves som led i det almindelige statslige legalitetstilsyn med kommunerne, jf. grundlovens § 82. Dette tilsyn udøves i praksis fra Statsforvaltningens kontor i Ringsted. Dette kontor varetager samtlige tilsynsopgaver i samtlige kommuner (folketingsåret 2014-15, 1. samling, Miljøudvalget, alm. del, svar på spm. 348), at Statsforvaltningens registrerings-system ikke understøtter en særskilt opgørelse af klager over kommunernes manglende håndhævelse af afgørelser fra Natur- og Miljøklagenævnet. Statsforvaltningens sager er således ikke egnede til at belyse dette med den nuværende registrering.

Da Natur- og Miljøklagenævnet eller Naturstyrelsen heller ikke foretager registrering af sådanne klager, kan det konstateres, at det i realiteten alene er den myndighed, hvis afgørelse er påklaget, der har viden om en afgørelses håndhævelse, og at det derfor beror på tilfældigheder, hvorvidt mangel på efterlevelse af truffne afgørelser opdages og påtales.

Der er ingen grund til at antage, at kommunerne i det store hele ikke efterlever Natur- og Miljøklagenævnets afgørelser. Ikke desto mindre har Danmarks Naturfredningsforening i et notat af 4. januar 2016, offentliggjort i Danmarks Naturfredningsforenings ugebrev, uge 2, januar 2016, fremhævet, at problemet eksisterer. Det hedder i undersøgelsens konklusion:

»Det vurderes, at der generelt er tale om et relativt lille problem. Ud af 98 DN-afdelinger er der inden for en 5-årig periode kun indsendt 14 eksempler på afgørelser, der ikke er efterlevet tilfredsstillende. Omvendt viste den systematiske screening af udvalgte sagstyper, at 8 pct. af afgørelserne, der krævede handling af kommunerne, var mangelfuldt efterlevet. Der er tale om en meget lille undersøgelse i forhold til nævnets samlede mængde af afgjorte klager. Med dette forbehold, er 8 pct. et overraskende højt tal, da det må forventes, at kommunale myndigheder altid efterlever afgørelser

fra Natur- og Miljøklagenævnet. Det kan overvejes, om tilsynsmyndigheden bør pålægges pligt til at underrette nævnet om, hvad der foretages med henblik på håndhævelse af afgørelserne.«

Det skal bemærkes, at denne undersøgelse, der har mange forbehold, kun omfatter afgørelser om landzonetilladelser og om bygge- og beskyttelseslinjer. Der foreligger altså ikke hos Danmarks Naturfredningsforening nogen systematiseret viden om kommunernes efterlevelse af afgørelser efter andre naturbeskyttelsesbestemmelser i f.eks. planloven og naturbeskyttelsesloven.

Redegørelsen vil blive omdelt på beslutningsforslaget efter fremsættelsen.

Ad 2. Tilsynsredegørelser

Kommunernes tilsynsforpligtelser fremgår af bl.a. naturbeskyttelseslovens kapitel 11 og planlovens kapitel 12, der er suppleret med »Vejledning om håndhævelse af naturbeskyttelsesloven, planloven og byggeloven« (vejledning nr. 9392 af 1. maj 2007).

Det fremgår af svar fra miljøministeren (folketingsåret 2014-15, 1. samling, Miljøudvalget, alm. del, svar på spm. 289), at kommunerne er forpligtet til årligt at indberette diverse oplysninger om miljøtilsyn efter miljøbeskyttelsesloven og husdyrgodkendelsesloven til Miljøstyrelsen, herunder antallet af håndhævelsessager. Miljøstyrelsen gennemgår kommunernes indberetninger med henblik på at vurdere kommunernes tilsynsindsats.

En tilsvarende ordning er mulig med hjemmel i naturbeskyttelseslovens § 68, stk. 1, der bestemmer, at miljøministeren kan pålægge kommunalbestyrelser at tilvejebringe oplysninger, herunder kortmateriale, til brug for vurdering af forhold, der er omfattet af loven. En noget lignende, men generel bestemmelse, findes i § 63 i lov om kommunernes styrelse.

Efter naturbeskyttelseslovens § 73, stk. 7, kan ministeren tillige fastlægge regler for udøvelsen af kommunernes tilsynsvirksomhed. Denne bemyndigelse blev, for så vidt angår fredede arealer, i 2006 udnyttet ved bekendtgørelse nr. 1604 af 20. november 2006, hvorefter kommunalbestyrelsen senest den 1. marts hvert år skulle indsende oplysninger til den daværende By- og Landskabsstyrelse om kommunens tilsyns- og plejevirkosmhed i det forudgående kalenderår. Denne forpligtelse blev ophævet med bekendtgørelse nr. 802 af 21. juni 2013.

Som led i det såkaldte serviceeftersyn i 2010 udarbejdedes opgørelser over første instans-afgørelser efter naturbeskyttelseslovens § 3 fra 2006 og fra 2008, hvor Naturstyrelsen indsamlede amtskommunernes afgørelser fra 2006 og kommunernes afgørelser fra 2008. I forbindelse med serviceeftersynet udarbejdedes i oktober 2010 en analyse af mulighederne for styrkelse af kommunernes håndhævelse af natur-

beskyttelseslovens § 3. Det fremgår heraf, at langt de fleste kommuner har indberettet for årene 2007-2009. Forslagsstillerne er ikke bekendt med oplysninger for årene 2010, 2011, 2012 og 2013, hvor forpligtelsen som oven for anført var ophævet.

Det er forslagsstillernes opfattelse, at ressortministrene kun i særdeles begrænset omfang kan have overblik over den aktuelle tilstand i alle naturbeskyttede områder og over tilstanden i landzonen. Den viden, der kan tilvejebringes, er således afhængig af undersøgelsesaktiviteter fra private og offentlige forskningsinstitutioner som DCE og foreninger, eksempelvis Danmarks Naturfredningsforening og Dansk Ornitologisk Forening. Undersøgelser fra sådanne institutioner og foreninger kan imidlertid næppe udgøre et tilstrækkeligt aktuelt datagrundlag i forbindelse med overvågning af naturtilstanden set i forhold til værdien af en mere systematisk rapportering fra de lokale tilsynsmyndigheder.

At der kan være behov for at fastsætte bestemmelser for kommunernes rapportering af tilsyn fremgår f.eks. af presseomtalen af en sag fra Jammerbugt Kommune, hvor det tilsyneladende er retsopfattelsen, at det ikke er kommunalbestyrelsens opgave at påtale ulovlige forhold (jf. »Kommune: Vil ikke lege politi overfor natursyndere«, P4 Nordjylland den 7. oktober 2015).

Ad 3. Natura 2000

Natura 2000-områder er som de eneste underlagt tilsyn. Den netop pr. 1. januar 2016 ikrafttrådte »Bekendtgørelse

om overvågning af overfladevand, grundvand, beskyttede områder og om naturovervågning i internationale naturbeskyttelsesområder m.v.« begrænser sig til tilstanden i vandområderne og i henhold til dennes kapitel 13 tilvejebringer naturovervågning i internationale naturbeskyttelsesområder (Natura 2000-områder). Udenfor falder således § 3-områder, bygge- og beskyttelseslinjer, fredede områder og landzonerområder, der ikke er registreret som særlige Natura 2000-områder. Overvågningen af Natura 2000-områderne afrapporteres som led i National Program for Overvågning af Vandmiljøet og Naturen 2011-2015 (NOVANA).

Afslutning

Den forhenværende miljøminister Kirsten Brosbøl afviste at benytte muligheden efter naturbeskyttelseslovens § 68, stk. 1, til at indføre en indberetningsordning svarende til de gældende regler om indberetning af miljøtilsyn (folketingsåret 2014-15, 1. samling, Miljøudvalget, alm. del, svar på spørgsmål 347).

Med indførelsen af en indberetningsordning vedrørende tilsyn med og håndhævelse af naturbeskyttelseslovgivningen m.m. sidestilles denne lovgivning med de gældende forpligtelser efter miljøbeskyttelsesloven (folketingsåret 2014-15, 1. samling, Miljøudvalget, alm. del, svar på spørgsmål 289).

Skriftlig fremsættelse

Lisbeth Bech Poulsen (SF):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om styrkelsen af og viden om tilsyn med naturbeskyttelsesloven, planloven m.v.

(Beslutningsforslag nr. B 119)

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager forslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.